

MŪSU PASTOGĖ

XLVII Metai Australian Lithuanian Weekly

Print Post Approved PP 255003/01774

Kaina - Price \$1

16.1.1995 Nr. 1 (2406)

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ DIENOS JAU PRAEITYJE

Australijos lietuvių didžioji šventė – dvimetiniai „didieji atlaidai“, Lietuvių dienos, į kurias suvažiuoja tautiečiai iš visų Kengūrų Žemės pakraščiu, jau praityje. Šiomet jos vyko Adelaidėje gruodžio 27-31 d., o mažesni renginiai net ir po jų.

Lietuvių dienų ruošimu rūpinosi tam reikalui sudarytas komitetas, kuriam vadovavo Vytautas Opulskis. Paskirais renginiais rūpinosi ir daug kitų bendruomenės narių. Aktyviausi iš jų: Lietuvių dienų atidarymo koordinatorius Augustinas Kubilius; katedroje giedojimui vadovavusi Nemira Masiulytė-Stapleton; Poezijos, muzikos ir tautosakos vakaro vadovė Elena Varnienė; Dainų šventės vadovas Edvardas Dukas; meno parodos vadovė Mary Milton-Rudzinskienė; Tautinių šokių šventės vadovas Vytautas Straukas; „Vaidilos“ teatro spektaklio administratorius Vytas Venčius; Naujųjų Metų pobūvio koordinatorių Juozas Donėla, Mikas Pareigis; „Armonikos“ ir „Violetos“ koncertų administratorius Viktoras Baltutis.

Į mūsų šventę atsukbėjo ir mielų bei garbingų svečių. Iš JAV – Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos pirmininkas Bronius Nainys, Pasaulio lietuvių išeivių vyskupas J.E. Paulius A. Baltakis, prof. dr. Aleksandras Štomas, mons. Leonas Petukevičius. Pakviestas iš Lietuvos „Armonikos“ ansamblis, vadovaujamas Stasio Liupkevičiaus, iš JAV atvyko dainininkė Violeta Rakauskaitė. Visų nesuminėsi – jų buvo daug ir visi jie prisidėjo prie šios šventės pasisekimo, jos iškilumo.

Į Šventę suvažiovo būriai Australijos lietuvių bendruomenės (ALB) narių. Be vietinių, Adelaidės, tautiečių ypač gausiai Lietuvių dienose buvo atstovaujami Melburno, Geelongo, Sydnejaus ir Canberos lietuviai. Kad ir mažesniais kontingentais prisistatė ir kiti lietuvių telkiniai: Brisbanė, Perthas, Sale, Newcastle, Gold Coast...

Šventės pagrindiniai renginiai:

Lietuvių dienų atidarymas-pamaldos, gruodžio 27d., šv. Pranciškaus Ksaverio katedroje;

Sporto šventė vyko gruodžio 27-31d. Forestville krepšinio stadione;

Poezijos, muzikos ir tautosakos vakaras, gruodžio 27 d. Adelaidės lietuvių namuose;

Meno paroda ir Antano Sutkaus fotografijos paroda; drauge parodytos ir Dail (Donato) Opulskio nuotraukos, darytos Antarktidoje, bei kolekcionieriaus iš Lietuvos Vytauto Riaubūno respublikos sporto medalių rinkinys.

Dainų šventė – gruodžio 28d. Adelaidės rotušėje;

„Vaidilos“ teatro spektaklis – A. Rūko „Bubulis ir Dundulis“ – gruodžio 29d., St. Peters rotušėje;

Violetos Rakauskaitės-Štromienės estradinės muzikos koncertas – gruodžio 27d. St. Peters rotušėje;

Tautinių šokių šventė – gruodžio 30d., Clipsal Power House, Findon;

Naujųjų Metų pobūvis – gruodžio 31d. Centennial Hall, Wayville.

Paprastai Naujųjų Metų sutikimo balius ir yra oficiali Lietuvių dienų užbaiga, bet įsibėgėję renginiai vyko ir toliau: Padėkos pamaldos Lietuvių katalikų centre sausio 1d. St. Peters; sportininkų surengta „atsigaivinimo“ iešminė sausio 1d. Woodforde; „Armonikos“ koncertai sausio 2 ir 4 dieną Lietuvių namuose Norwoode; LSS Australijos rajono „Aušros“ stovyklas sausio 2-8 dieną Loftia Park netoli Adelaidės.

Be visų šių, tautiečių mėgstamų parengimų, vyko ir kitokia veikla. Svarbiausias renginys – ALB Krašto Tarybos narių XXIV suvažiavimas gruodžio 28-29 dieną, į kurį suskrido rinktieji bei ex-officio ALB Tarybos nariai. Trūko tik vieno-kito (pirmos dienos sesijoje dalyvavo 53 turį teisę balsuoti Tarybos nariai). Suvažiavime aptarti svarbiausieji

Australijos lietuvių bendruomenės reikalai, ryšiai su Lietuva, išrinkta nauja ALB Krašto Valdyba, Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) Seimo atstovai ir t.t. ALB Tarybos suvažiavime dalyvavo ir PLB Valdybos pirmininkas Bronius Nainys, J.E. vysk. Paulius A. Baltakis, Lietuvos Respublikos garbės konsulai Australijoje Jurgis Jonavičius, Kęstutis Lynikas ir Viktoras Šlitteris.

Bendras Lietuvių dienų išpūdis – dar esame (ir labai!) gyvastingi. Ypač džiugu matyti, kad Lietuvių dienų parengimuose ne tik kad nesumažėjo, bet gal net padaugėjo jaunimo, kad į ALB padalinių valdybas ateina jaunesnių žmonių, kad ir palengvėle, į bendruomenės veiklą įsijungia neseniai iš tėvynės atvykę tautiečiai. Apie atskirus Lietuvių dienų renginius rašysime atskirai šiame ir kituose „MP“ numeriuose. Kviečiame bendradarbius papildyti aprašymus savo pastebėjimais.

B.Ž.

VAIZDELIS IŠ LIETUVIŲ DIENŲ ATIDARYMO. J. E. vysk. Paulius A. Baltakis celebruoja iškilmingas šv. Mišias Adelaidės šv. Pranciškaus Ksaverio katedroje. Antras iš kairės – J.E. Adelaidės arkivyskupas Leonard Faulkner.

Vytauto Vaitkaus nuotr.

Mieli Broliai, Sesės

J.E. vysk. Pauliaus Baltakio taras žodis Lietuvių dienų atidarymo pamaldose, 1994.XII.27.

Šis yra mano ketvirtasis apsilankymas Jūsų gražioje ir šiltoje Australijoje. Laikė šių apsilankymų turėjau progos asmeniškai susipažinti su Jūsų religiniu, kultūriniu ir socialiniu gyvenimu; su Jūsų gyva visuomenine veikla, su Jūsų rūpesčiais ir problemomis. Yra smagu stebėti, kaip Jūs vykdyte Dievo Apvaizdos išeivijai patikėtą misiją; kaip Jūs, puoselėdami savo krikščioniškas-lietuviškas tradicijas ir kultūrą bei gerai organizuota visuomenine veikla talkinat Lietuvai!

Yra smagu klausytis Australijos vyskupų ir parlamentarų pareiškimų, jog esate pati geriausia imigrantų bendruomenė, didžiausiu įnašu praturtinusi Australijos kultūrinį, socialinį ir ekonominį gyvenimą.

Šias XVIII Australijos lietuvių dienas švenčiame didelių pasikeitimų, džiugių pergyvenimų, patirto apsvylimo ir krikščioniškos vilties sulaukti Lietuvai šviesesnio rytojaus nuotaikoje.

Mes jaudinamės, kad mūsų išeivijos gretos retėja, kad dalis jaunimo nubyra, kad Lietuvoje nėra taip, kaip kad tikėjome, kad bus. Tačiau, iš kitos pusės, mes džiaugiamės ir esame dėkingi Dievui, kad sąžiningai vykdomė Dievo Apvaizdos mums patikėtą misiją, kad nepasimetėme ir nepaskendome bespalvėje tautų minioje, o išlikome organizuota, kūrybinga lietuviška bendruomenė ir galime sėkmingai talkinti

Lietuvai jos permainingose dienose.

Kokią euforiją išgyvenome, kai kančioje ir krikščioniškoje viltyje brendęs tautos ryžtas išsivaduoti iš sovietinės vergijos su pirmuoju politiniu atolydžiu pavasarišku gaivališkumu prasiveržė į paviršių kaip laisva ir nepriklausoma valstybė.

Didžiavomės tauta ir džiaugėmės atgauta nepriklausomybe ne tik mes, lietuviai, su mumis džiaugėsi visas pasaulis. Cituojant *The New York Times* vedamąjį, „Baltijos kraštai buvo katalizatoriai Sovietų Sąjungos socialinių perversmų, o lietuvių tauta pirmoji paskelbusi nepriklausomybę ir didvyriškai ją gynusi padrašinoti kitas respublikas siekti išsilaisvinimo iš sovietinio lagerio“ (NYT 1991.VIII.29).

Mes, išeivija, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, tiesiog gyvenome Lietuvą: patys lankėme kraštą ir kvietėmės gimines, meno ansamblius bei politinius vadovus; siuntėm talpintuvus knygų, vaistų, technikos... Buvome pasirošę atiduoti viską, kad tik tauta galėtų galimai greičiau įsisteinti nepriklausomų valstybių šeimoje ir atstatyti sugriautą krašto ūkį ir tautos moralę.

Deja, laimėjus kovą su išoriniu priešu, tautoje pradėjo ryškėti sovietinės sistemos ir ateistinio auklėjimo pasėkos: nepasitikejimas vienas kitu, stoka iniciatyvos, egoizmas, moralinis nuosmėkis, politinės ambicijos.

Didelė tautos dalis liko mums beveik neatpažįstama, o neapgalvoti, mus, išeiviją, žeminą įstatymai užpylė šalto vandens ant mūsų entuziazmo. Galop Nukelta į 2 psl.

LIETUVA – ŽINIOS IR KOMENTARAI

EKONOMIKA, POLITIKA. Buvęs ilgametis finansų ministras Romualdas Sikorskis, paklaustas apie dabartinę finansų politiką Lietuvoje, atsakė:

Visa ta politika matyti iš Lietuvos biudžeto – tai yra iš valstybės pajamų ir išlaidų. O dabartinės finansų politikos esmė – surinkti tiek mokesčių, kad būtų padengtos planuotos išlaidos. Apie valstybės viziją, apie tai, kokias ūkio šakas plėtoti, – dabar negalvojama. Svarbiausia – surinkti reikalingą išlaidoms sumą.

Didžiulė bėda ta, kad nei Seimo, nei Vyriausybės politikoje nežiūriū noro taupyti. Labai išleidauja mūsų ponai, o visa finansų politika pajungta tik vienam, kaip padengti susidariusias išlaidas. Tam ir ieškoma kuo didesnių muitų,

akcizų, pridėtosios vertės mokesčio, visokių rinkliavų. Dideli mokesčiai pajauja viską. Gyvename šia diena.

Tam tikra vizija vis dėlto yra – svarstant 1995 metų valstybės biudžetą, labiausiai bus didinamas valdymo išlaidos – Seimui duodama 6 milijonais litų daugiau, o Seimo atstovų poilsui ir sportui skirta 1,5 mln. litų. Prof. Genzelis (LDDP) Seime pristatė Alkoholio monopolio įstatymą. Tai „Lietuvos rytu“ komentavo R. Valatka:

Iš importuoto konjako butelio, pardudamo už 100 litų, biudžetas, neįdėjus nė cento, mokesčių dėka gauna 57 litus, tuo tarpu privatinio pelnas iš jo nesiekia nė 5 litų.

Monopolio įvedimas reikštų, kad valstybė, norėdama gauti ne 57, o 62 litus, turėtų investuoti milžiniškas sumas, imti

kreditus, kurti alkoholio importo ir mažmeninės prekybos struktūrą, kuri, būdama valstybinė, sudarytų dar geresnes sąlygas keletos ministrų ir daugybės valdininkų korupcijai, o mokesčių mokėtojams kainuotų milžiniškus pinigus. Įvedus monopolį gali taip atsitikti, kad iš importuoto konjako butelio valstybė gaus gerokai mažiau negu 57 litus.

Lapkričio mėnesį infliacija Lietuvoje buvo 3,6 proc., o per vienuolika mėnesių pasiekė 39,8 procento. Pranešta, kad darbo ieškančių Lietuvoje yra 73,526 asmenys. Nepranešama, kiek yra jau nebeieškančių arba „dirbančių“ nieko nedarant.

TEISĖ, TEISINGUMAS. Vilniaus prokuratūros tardytojas G. Jasaitis viešai spaudoje pareiškė, kad žurnalistą V. Lingį išdavė buvęs vienas iš buvusių „Respublikos“ redaktorių, dabartinis „Dienos“ (buv. „Tiesa“) redaktorius R. Taraila. Tarailos negalima patraukti atsakomybėn, nes Baudžiamajame kodekse nėra straipsnio, kurį būtų galima pritaikyti šiuo atveju.

Lietuvos išdavimu apkaltintas buvęs SSSR generolas Ginutis Taurinskas nuteistas dviem su puse metų kalėjimo ir turto konfiskavimu. Teismas nustatė, kad 1990 ir 1991 metais, būdamas Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto nariu, Taurinskas siekė keisti Lietuvos valdžią, siekė, kad Lietuva liktų SSSR sudėtyje ir vykdė agresiją prieš Lietuvą.

Sausio 13 bylą sudaro 290 tomų. Numatoma apkaltinti 45 asmenis, iš kurių 7 yra sulaikyti, tarp jų Burokevičius ir Jarmalavičius. Bylą vedantis prokuroras K. Betingis kvietė Prezidentą A. Brazauską duoti parodymus, bet Brazauskas į prokuratūrą neatvyko ir pareiškė esąs įžeistas. Prezidentui tada buvo pasiūstyti klausimai raštu, į kuriuos jis atsakė, tačiau, sako Seimo narys V. Žiemelis, tas raštas neturi jokios įrodomosios reikšmės. A. Brazausko parodymai šioje byloje reikalingi, nes iš spaudos yra žinoma, kad M. Burokevičius yra daug prikalbėjęs apie savo gal būtus, gal nebūtus ryšius su dabartiniu Prezidentu A. Brazausku. Komentuojama „Lietuvos aid“: „Gaila, žinoma, jei tokia didžiulė byla negalės nei įrodyti, nei paneigti abiejų kompartijų (Brazausko ir Burokevičiaus) ryšių nusikaltimuose veiksmuose.“ Kai kas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad sausio 13 parlamento rūmuose nebuvo Brazausko ir jo bendraminčių.

Savotiškai įsivaizduodami savo teises, kai kurie Lietuvos jaunuoliai vengdami karinės tarnybos išsigalvoja visokiausių būdų kaip tai daryti. Šiais metais „populiariausia“ liga yra šlapinimasis į lovą.

KALĖDOS. Komercinės kalėdos atėjo ir į Lietuvą. Straipsnyje („L. aidas“) apie dovanas moterims siūlomi brangieji kvapai kaip *Coco*, *Chanel Nr.5*. Dalykiškiems vyrams siūloma dovanoti „kompaktišką portmonė. Jame yra vietos tušinukams, užrašų knygelei, vizitinėms ir kredito kortelėms, net ir maža skaičiavimo mašinėlė“. Tur būt, manau, yra vietos ir pinigams. Už pinigų, savaime suprantama, pasirinkimas yra didelis. Viena parduotuvė skelbia

pradedanti Kalėdų prekybą itališka avalyne vaikams, Šiauliuose dešimtį dienų truko tarptautinė Kalėdų mugė, neatsiliko Alytus ir kitos vietovės, tiesa, be tarptautiškumo. Vilniuje ir Panevėžyje vyksta Kalėdinis suomiškų baldų išpardavimas su 10 proc. nuolaida. Naujasis Kalėdų senelis „Santa Philips“ siūlo fenų, tosterių, moteriškus skustuvus ir didelį asortimentą kitokių stebuklingų prekių. „Perlo“ parduotuvėje galima nusipirkti Lenino ordiną. Paštu galima užsisakyti kremą suliesėjimui – 24 Lt. ir už 20 Lt. kremą nuo raukšlių. „Hair force“ balzamas už 40 litų išaugina pasišiaušusius plaukus ant plikos galvos, skystis „Nova Figura“ už 40 litų stambių išmierių moterims suteiks princesės Dianos figurą, o lašai nuo dantų skausmo „Dentacion“ (17 Lt.) dantų gydytojus gali paversti bedarbiais. Už 44 litus „Ultraviet-liknas“ sudegina riebalus, tačiau rimčiau į tai žiūrintieji už 280 litų gali įsigyti riebalų absorbatą „Bromelain“. Pigiau apie tai būtų sapnuoti, už 100 litų nusipirkus elektrostimuliatorių „Sapnas“. Kaip veikia 20 litų kainuojantis Dr. Theiss universalus balzamas nepasakys, bet spėju, kad panašiai kaip gyvačių, barsukų ar goanos taukai.

Gabrielius Žemkalnis

1994.12.16.

Žinių šaltiniai: „Lietuvos aidas“, „Lietuvos rytas“, B.N.S., V.P.P.

♦ Čėčėnijos pamokos

Visas pasaulis stebi karo Čėčėnijoje eigą. Su ypatingu dėmesiu šio konflikto vystymasis sekamas Lietuvoje. Tai mums daugeliu atžvilgių vertinga istorinė pamoka. Ji primena, koks svarbus buvo Lietuvos aneksijos nepripažinimo tarptautinėje bendruomenėje siekis. Tai, kas dabar vyksta Grozne, galėjo įsistoti ir Vilniū, jei pasaulis nebūtų pripažinę mūsų valstybingumo teisėtą. Sprendimas įvesti Rusijos kariuomenę į Čėčėniją ir jį lydėję Rusijos politikų veiksmai mums primena, kokia glėžna dar Rusijos demokratija ir kaip greitai ten gali grįžti sena tvarka. Tokios įvykių eigos pasekmės Lietuvai būtų labai sunkiai prognozuojamos.

Kremlius kalėdinės dovanos Čėčėnijai. Adolfas Ušas piešė

Ivairioms Lietuvos partijoms ir kitoms organizacijoms atstovaujantių asmenų skirtingi pasisakymai dėl konflikto Čėčėnijoje taip pat vertinga pamoka. Jie

Nukelta į 3 psl.

Mieli Broliai, Sesės!

Atkelta iš 1 psl.

seimo ir prezidento rinkimų rezultatai ne vieną išmušė iš pusiausvyros. Ypač galingai skaudino pasaulinės spaudos pa juoka, „girdi, Lietuva vėl pirmoji: pirmoji nusikratė komunizmo, pirmoji susigrąžino komunistus į valdžią.“

Tačiau nežiūrint Maskvos ekonomio ir politinio spaudimo bei dviejų generacijų auklėtų sovietinėje sistemoje, lietuvių tauta nepalūžo, nepakeitė savo nusistatymo, išreikšto Vasario 16 ir Kovo 11 aktais.

Kelias vedas į pilną valstybės nepriklausomybės įtvirtinimą, ekonominį, socialinį bei moralinį-religinį atsinaujinimą nėra atsidūręs akligatvyje. Jis bus tik trumpesnis ar ilgesnis. Tuo rimtai tiki visa tauta.

Buvęs Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis savo paskutinio oficialaus apsilankymo metu (1992.IX) New York'e, neslėpdamas skaudaus išgyvenimo dėl Lietuvoje vykstančių negerovių, ypač dėl suluošinto žmogaus, sykiu išreiškė viltį, jog auga nauja generacija, užtikrinanti tautos šviesią ateitį.

Kiek gražaus, patrijotiško, doro, ir religingo jaunimo auga, ypač ateitininkų ir skautų gretose bei atsikūrusiose katalikų mokyklose, kiek dorų intelektualų, mokytojų ir katchetų formuojasi Vytauto Didžiojo Universitete, Vilniaus pedagoginiame institute, Kretingos ir Panevėžio katalikiškose kolegijose, vyskupijų katchetiniuose centruose; kiek jaunų vyrų ir moterų kunigų seminarijose ir atsikūrusiose vienuolijose ruošiasi tautos atsinaujinimo darbui.

Šią vasarą Lietuvoje vykę bendri visos tautos kultūriniai ir visuomeniniai renginiai bei jų sužadinta nuotaika mums visiems, gyvenantiems tėvynėje ir išeivijoje, priminė ir įrodė, kad tas žmogus, kuris per 50 metų stebino ir žavėjo pasaulį, tebegyvena Lietuvoje, kad ta Vingio parko, Baltijos kelio, Kovo 11 bei Sausio 13 dvasia, nors šiek tiek priblėsus, tebėra gyva mūsų tautoje, kad nežiūrint tų visų vidinių ginčų ir išorinių grėšinių, vartojant atsikūrusios ateitininkijos VIII kongreso šūki, mes „Ateiti

Lietuvos matome laimingą.“

Neturime pamiršti, kad žmogaus mastysena, jo pasaulėžiūra, jo įsitikinimas, jo moralė staiga nepasikeičia. Tam reikia laiko, paskatinančio pavyzdžio ir aplinkumos, o ypač yra reikalinga maldų, Dievo palaimos, nes kaip šv. Paulius apaštalas sako: „Vieni sėjame, kiti laistome, o Dievas duoda augimą.“

Kai prieš trejetą metų šventėme Amerikos tautinėje šventovėje Vašingtone Šiluvos koplyčios 25 metų sukaktį, buvęs Sibiro kankinys vysk. Sigitas Tamkevičius dėkojo Dievui ir lietuviškai išeivijai už tris stebuklus: už per penkiasdešimt metų išsaugotą ištikimybę Dievui ir Tėvynei; už tautos prisikėlimą ir už atgautą valstybinę nepriklausomybę, bei kvietė mus visus pagelbėti išmelti iš Dievo atsiekti ketvirtą stebuklą – tautos prisikėlimą iš moralinės ir ekonominės bedugnės.

Aš noriu baigti ištrauka iš mūsų išeivijos iškilaus pedagogo ir visuomenės veikėjo Jono Kavaliūno laiško, rašyto iš Kauno. Jonas Kavaliūnas, gyvenęs Beverly Shores Indianoje, keletą metų vadovavo Vasario 16 gimnazijai ir dabar metus dėstęs vokiečių kalbą Vytauto Didžiojo Universitete bei Kauno kunigų seminarijoje, rašo:

„Pereinamasis metas. Daug ko trūksta. Moralė suvelta. Sunkus metas. Liūdna.“

„Bet yra ir daug gerų pasiaukojančių žmonių, gražaus jaunimo. Jie nenori nuleisti rankų. Reikia jiems padėti, remti jų pastangas.“

„Sunkus, liūdnas metas. Tačiau juo sunkesnė padėtis, juo labiau reikia padėti.“

Padėkim. Remkime, ypač ideologines karitatyvines organizacijas, katalikiškas mokyklas, patrijotiškus sąjūdžius. Jie auklėja naują žmogų. Jie darbuojasi dėl tautos dorinio, religinio atsinaujinimo, be kurio visos ekonominės, socialinės reformos yra tik utopinė kova su vėjo malūnais.

Padėkime kiekvienas pagal savo galimybes, atsiekti tą vyskupo Tamkevičiaus prašytą ketvirtą stebuklą. Smagių ir prasmingų Australijos dienų linkių visiems.

Atkelta iš 2 psl.

apnuogino tų žmonių grupių požiūrį į tautų apsisprendimo teisę, kaip į visuotiną principą. Jeigu ši teisė pripažįstama, tai ji turi būti pripažįstama visoms tautoms, o ne tik tams, kurioms ją pripažinti dabar jau patogiu. Romualdas Ozolas „Atgimime“ (Nr.50) rašo, kad vis dėlto „mūsų tautos apsisprendimas kitos tautos laisvės siekio atžvilgiu baigėsi ne visiškai lietuvių nacijos pralaimėjimu, o tiksliau – nedideliais laimėjimais prieš savo pačių negalias jau aiškiai susiklosčiusios visuomenės struktūrose“. Lietuvos Seimas nusprendė sudaryti geros valios misiją iš įvairių Seimo frakcijų atstovų ir pasiūlyti tarpininkauti derybose tarp Rusijos ir Čėčėnijos. Visose

Kaukazas

Lietuvos katalikų bažnyčiose buvo meldžiamasi už šios musulmoniškos valstybės laisvę. Nugarbės Lietuvai nepadarė ir dauguma jos partijų bei visuomeninių organizacijų, asmenybių. Kas pareikškimu, kas piketu ar mitingu, kas paroda ar daina tarė žodį prieš Rusijos imperializmą.

Lietuvos žmonės netruko imtis ir praktiškų veiksmų padėti čėčėnams juos ištikusios nelaimės akivaizdoje. Kaip pranešama sausio 4d. „Lietuvos ryte“, buvo surinkta apie 10 tonų humanitarinės pagalbos siunta, kurią „Lietuvos avialinijos“ pasirengusios bet kurią minutę nuskraidinti į Čėčėniją. Tačiau jau kelios dienos ši siunta ir tarptautinės organizacijos „Gydytojai be sienų“ nariai laukia iš Rusijos leidimo vykti į Čėčėniją. Prezidentas Algirdas Brazauskas, kreipėsi dėl leidimų į Rusijos Vyriausybę, pranešė, kad Rusija leidžia humanitarinės pagalbos krovinių gabenti į visiškai Rusijos kariuomenės kontroliuojamus miestus Čėčėnijoje. Tačiau Rusijos vizų negauna nei krovinių lydinčios gydytojai, nei Lietuvos Seimo geros valios misijos nariai. Gydytojai pasiruošę padėti visiems Čėčėnijoje nukentėjusiems žmonėms, nepriklausomai nuo jų tautybės, religijos, politinių pažiūrų. Misija vyktų ir į kaimyninius Čėčėnijos kraštus, kur susitelkę pabėgėliai iš Čėčėnijos.

♦ Kova dėl informacijos priemonių

Kaip praneša „Lietuvos rytas“ (sausio 5d.), šią savaitę atsistatydino valstybinio Lietuvos radijo ir televizijos komiteto generalinis direktorius Laimonas Tapinas. Pagrindine savo atsistatydinimo priežastimi p. Tapinas nurodė tai, kad jam nepavyko valstybinių radijo ir televizijos padaryti visuomenine institucija, mažiau priklausančia nuo valdžios. Pasak p. Tapino, nei kairieji, nei dešinieji nenusiteikę paleisti RTV iš savo įtakos sferos. Laimonas Tapinas naujuoju RTV generaliniu direktoriumi norėtų matyti prezidento patarėją Nerijų Mališauską, kuris 1900-1992 metais vadovavo valstybiniam radijui. „Lietuvos ryto“ žinio-

mis, ši kandidatūra buvo svarstoma ir Seimo LDDP frakcijoje.

♦ Branduolinė mafija Lietuvoje?

Gruodžio viduryje Valstybės sauguno agentai sulaukė du kauniečius, pasiūliusius pirkti 8 kg radioaktyvaus urano, ir vilnietį – šio fiktyvaus sandėrio tarpininką. Pasak specialistų, perimtieji 8 kg urano gali būti susiję su kuro kasete, kuri prieš dvejus metus dingo iš Ignalinos atominės elektrinės. Toje kasetėje buvo apie 100 kg radioaktyviojo urano. Generalinės prokuratūros tardytojai apkaltino Saugumo departamentą informacijos nutekėjimu ir tvirtina, kad tai sutrukdė išaiškinti visą „branduolinės mafijos“ tinklą ir tikruosius prekiautojus uranu. Sulaikytieji urano prekeiviai, kurie greičiausia yra tik tarpininkai, gali būti įkalinti iki 5 metų.

♦ Nuomonės apie padėtį Lietuvoje

Pasak Seimo nario Kazimiero Uokos, šiuo metu Lietuvoje yra 25 proc. buvusios 1988 metais gamybos. 1988 metais Lietuvoje dirbo 1,8 mln. žmonių, o dabar – šiek tiek daugiau kaip 0,5 milijono. Norint, kad ekonominė padėtis toliau neblogėtų, būtina, kad dirbtų ne mažiau kaip 600-700 tūkstančių žmonių. Pasak Seimo nario, kiekvienas Lietuvos gyventojas šiandien skolingas po 170 USD, o po metų ši skola bus 400 USD. Tas pats Seimo narys pasakė, kad „kairieji yra stambiosios buržuazijos partija, kurią galima vadinti stambaus vogto kapitalo partija, o dešinieji pasmerkti kairumui“, rašoma gruodžio 19d. „Lietuvos ryte“.

Seimo narys ekonomikos profesorius Kazimieras Antanavičius savo spaudos konferencijoje pasakė, kad, nors ministras pirmininkas tvirtina, kad Lietuvos ekonomika ir gyvenimo lygis Lietuvoje gerėja, oficiali statistika rodo ką kita. Minimalus gyvenimo lygis Lietuvoje yra 15 USD, Latvijoje – 40, Estijoje – 43 USD. Vidutinė alga Lietuvoje – 94 USD, Latvijoje – 146 USD, Estijoje – 140 USD. Pensijos Lietuvoje – 28 USD, Latvijoje – 49, Estijoje 34 USD. Profesorių kritikavo dabartinės valdžios mokesčių politiką. Pasak jo, dažni mokesčių tarifų pakeitimai trikdo normalią ūkinę veiklą. Pasak profesoriaus, įgyvendinus naująjį Gyventojų pajamų mokesčių įstatymą, kuriame taip pat siūloma didinti mokesčių tarifus, netrukus 80 proc. savo pajamų Lietuvos gyventojai grąžins per mokesčius valstybei.

♦ Verslininkų streikas Klaipėdoje

Sausio 2 dieną nedirbo visos privačios Klaipėdos parduotuvės, barai, restoranai, nevažinėjo privatūs taksi, daugiau kaip 200 autobusiukų. Jų savininkai paskelbė išspėjamąjį dviejų dienų streiką. Būtiniausiais maisto produktais prekiaavo tik firminės valstybinių pieno ir duonos gaminių įmonių parduotuvės. Klaipėdos verslininkai pratęsė Panevėžio, Vilniaus bei kitų Lietuvos miestų verslininkų akcijas, kurios vyko kiek anksčiau. Klaipėdiečiai dar gruodžio pradžioje nusiuntė Lietuvos Vyriausybei kreipimąsi, kuriame reikalaujama nustatyti realius maitos, socialinio draudimo, pelno, pridėtinės vertės, licenzijų išdavimo mokesčius, įpareigoti kontro-

liuojančias organizacijas teikti metodinę paramą ir informacijas, padėti įgyvendinant Vyriausybės nutarimus, o ne taikyti represinių baudų metodus. Tačiau, pasak klaipėdiečių, jie negavo jokio atsakymo nei raštu, nei žodžiu, „tarsi jų iš viso nebūtų ir, neatsižvelgiant į jų reikalavimus, toliau didinami mokesčiai, būtiniausių maisto produktų kainos“.

♦ Privatizacija

Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) susirūpinę Vyriausybės ketinimu privatizuoti strategiškai svarbius Lietuvos ūkio padalinius – dujotiekį, naftotiekį, elektrines, geležinkelius, aerouostus bei jūros uostus. Pasak konservatorių, „net dalinis šių įmonių perdavimas privatiems Lietuvos ir Rusijos asmenims sukeltų grėsmę valstybei ir žmonių saugumui“. Kaip žinia, Vyriausybė leido privatizuoti iki 10 proc. strateginių energetikos įmonių įstatinio kapitalo. Gruodžio 19 dieną pradėtos pardavinėti Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos „Nafta“ ir Biržų „Naftotiekio“ akcijos. Netrukus prasidės Ignalinos atominės elektrinės, Valstybinės energetikos sistemos, įmonės „Lietuvos dujos“ privatizavimas. Konservatoriai perspėja, kad tokie LDDP vyriausybės veiksmai, kuriais siekiama „iš pradžių sumažinti, o vėliau ir visai panaikinti valstybės kontrolę gyvybiškai svarbiems objektams, yra nekonstituciniai, o geriausių šalies įmonių išdalijimas valdžios globojamoms grupuotėms, apeinant viešą konkursinį privatizavimą, nebūs pripažintas teisės“, rašoma gruodžio 23d. „Lietuvos aid“.

Už Kėdainių chemijos gamyklą – didžiausią Baltijos valstybėse mineralinių fosforinių trąšų gamintoją – gauta rekordinė suma. Tai brangiausiai parduotas iš visų iki šiol parduotų Lietuvos pramonės įmonių objektas – būsinieji savininkai jį įsigijo už 135 mln. litų (apie 34 mln. USD), tai yra beveik 27 mln. litų daugiau nei pradinė kaina. Didžiausią kainą už 69,7 proc. akcijų paketą pasiūlė privati Kauno firma „Minta“ ir 18 Kauno bei Vilniaus verslininkų, anksčiau prekiausių metalais. Svarbiausia pirkėjams buvo tai, kad gamykla dirba pelningai ir niekam neskolinga. Per 2-3 metus naujieji savininkai ketina gamybą padidinti nuo 30 iki 50 proc., pradėti gaminti naujas trąšas, paklausias Vakaruose. Gamyklos modernizavimas gali pareikalauti apie 50-60 mln. USD investicijų. Šiuo metu dėl pasenusios technologijos neveikiančiuose cehuose ketinama gaminti gaminis iš aliuminio ir kitų metalų. Tokiu būdu naujieji savininkai galės pasiūlyti darbą visiems 1400 dabartinių gamyklos darbuotojų. Dėl šios didžiausios gamyklos taip pat varžėsi Liuksemburgo finansinė holdingo kompanija ir pačios gamyklos fizinių asmenų grupė. Tai pirmas kartas, kai panašiai konkurse dalyvavo ir nelaimėjo pačios įmonės darbuotojai.

„Lietuvos aidas“ (sausio 3 d.) pranešė, kad Lietuvos Vyriausybė iki 1995 metų gruodžio 31 dienos pratęsė nuosavybės teisę į išlikusį nekilnojamąjį turtą patvirtinančių dokumentų pateikimo laiką.

♦ Laureatai

Jau paskelbti 1994 m. Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų lau-

reatų vardai. Penkios nacionalinės premijos paskirtos: poetui Sigitui Gedai; Rainių kančios koplyčios memorialo kūrėjams – architektams Jonui Virakui ir Algirdui Žebrauskui, tapytojui Antanui Kmieliauskui, skulptoriui Remigijui Midvikiui bei vitražistui Algiui Dovydeniui; Lietuvos nacionalinio simfonio orkestro dirigentui Gintarui Rinkevičiui; skulptoriui Arūnui Sakalauskui ir architektui Ričardui Krištopaičiui už paminklą Antanui Baranauskui Anykščiuose; Vilniaus Mažojo teatro režisieriui Rimui Tuminui.

Poetui Justinui Marcinkevičiui paskirta pirmoji Lietuvos santarvės fondo premija. Šis apdovanojimas skiriamas už reikšmingą, tautą vienijančią veiklą. Fondą įsteigė verslininkas Julius Kazėnas. Santarvės premiją – skulptūrėlę ir 10 tūkst. litų (2,5 tūkst. USD) antrąją šv. Kalėdų dieną iteikė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas.

♦ Netektis

1995 metų sausio 4 dieną, eidamas 85-sius metus mirė žymus Lietuvos meno istorikas, muziejininkas, pedagogas, Nacionalinės premijos laureatas Vladas Drėma. Vladas Drėma gimė 1910 m. gruodžio 3 d. Rygoje, 1936 metais baigė Vilniaus universiteto Dailės fakultetą. Jaunystėje reikėsi kaip kubizmo ir post-impressionizmo įtaką patyręs grafikas ir tapytojas, bendradarbiavo Vilniaus krašto žmonėms skirtoje lietuvių spaudoje. Vladas Drėma yra labai daug nusipelnęs Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimui. Jis yra monografijos apie Pranciškų Smuglevičių, leidinių „Dingęs Vilnius“, „Šv. Onos bažnyčia“ autorius, taip pat yra paruošęs spaudai monografijas apie dailininką Knutą Ruseką, šv. Jono bažnyčią.

♦ Lietuvių kultūros centras Seinuose

Lenkijos lietuvių gyvenamame krašte Seinuose jau nuo praėjusių metų spalio pradžios dirba Marijampolės statybininkai. Jie stato Lietuvių kultūros centrą. Visuomeninis kultūros centro statybos komitetas buvo įsteigtas 1988 metų gruodžio mėnesį. Tačiau labai ilgai centro statyba buvo vilkinama, nemažai prie to prisidėjo Lenkijos pusė. 2,6 tūkst. kv. m. sklypą Seinų lietuviai nusipirko pagrindinai Australijos lietuvių paramos dėka.

Lietuvių kultūros centre turėtų įsikurti Seinų lietuvių draugijos, lietuviška mokykla Seinų vaikams, bažnytinis ir mišrūs chorai, įvairūs lietuviškos veiklos būreliai, Lietuvos konsulatą Seinuose. Rūmų išlaikymui ketinama užsidirbti lėšų, atidarant lietuvišką kavinę, parduotuvę, nedidelį viešbutį. Seinų kultūros centro statybą remia Lietuvos vyriausybė. Visa statyba kainuos apie 1,5 mln. USD. Lietuva šį centrą padovanos Lenkijos lietuviams. Marijampolės statybininkai išpareigojo Lietuvos kultūros centrą baigti per 22 mėnesius.

♦ Naujas leidinys

„Atgimime“ (Nr.50) rašoma apie naują leidinį anglų kalba – kvartalinių žurnalo „Vilnius“. Žurnalo paantraštė skelbia, jog jis daugiausia dėmesio skirs lietuvių literatūrai, kultūrai ir istorijai. Pirm-

Nukelta į 4 psl.

TRUMPAI IŠ VISUR

♦♦ Eilę savičių viso pasaulio dėmesys nukreiptas į Čėčėnijos pastangas išlaikyti savo prieš trejetą metų deklaruotą nepriklausomybę, ginantis nuo koncentruoto Rusijos karinių pajėgų puolimo. Sausio pradžioje čėčėnai atrėmė rusų ofensyvą ir išstūmė juos iš Grozny miesto centro, paimdami daug belaisvių ir sunaikindami daug tankų. Dabar rusai sistemingai naikina Grozny miestą atskirais kvartalais artilerijos ugnimi, stumdami link prezidento rūmų miesto centre. Miestas dažnai bombarduojamas iš oro, nežiūrint Boris Jelcino parkartotinių tikrų ar tariamų įsakymų oro puolimus sustabdyti dėl nuostolių civiliams gyventojams.

♦♦ Netoliese sprogus minosvaizdžio sviediniui, žuvęs generolas majoras Viktor Vorobjov, vadovavęs Grozny puolancius rusų vidaus kariuomenės pajėgoms.

♦♦ Karo veiksmus prieš Čėčėniją pasmerkė Rusijos parlamentas, spauda ir televizija. Boris Jelcinas atleido iš pareigų Rusijos televizijos vadovą Olegą Popovą už nepalankų Čėčėnijos įvykių pristatymą.

♦♦ Rusijos įgaliotinis žmogaus teisių klausimais, buvęs disidentas Sergejus Kovaliovas ilgą laiką buvo rusų puolamoje Čėčėnijos sostinėje. Grįžęs į Maskvą, pasimatymė su Boris Jelcinu bandė jį paveikti sustabdyti karo veiksmus, bet be pasėkmių. Pagal Jelciną, dar

per anksti karą nutraukti.

♦♦ Vakaruose Rusijos bandymai privesti ginklu Čėčėniją paklusti interpretuojami kaip demokratijos mirtis Rusijoje. Ypač stipriai Rusijos veiksmus kritikavo Vokietijos kancleris dr. Helmut Kohl bei JAV viceprezidentas Al Gore.

♦♦ Kai kurie tarptautiniai komentatoriai mano, kad Čėčėnijos įvykių išdavoje NATO gali pagreitinti savo nariais priimti Rytų Europos ir Pabaltijo kraštus, ypač po to, kai gruodžio mėnesį Briuselyje Rusija paskutiniu momentu atsakė pasirašyti taikos partnerystės sutartį.

♦♦ Jungtinėms Tautoms tarpininkaujant, Bosnijoje kovojančios šalys gruodžio 31 d. Sarajeve pasirašė paliaubų sutartį. Ši sutartis turėtų galioti bent 4 mėnesius, bet jau dabar pasitaiko jos pažeidimų bei ginčų dėl sutarties interpretacijos.

♦♦ Sausio 6d. Pietų Afrikoje mirė 68 metų amžiaus Joe Slovo, komunistų lyderis bei vienas iš įtakingiausių Afrikos nacionalinio kongreso vadų. Joe Slovo ilgai vadovavo ginkluotai juodųjų kovai prieš Pietų Afrikos apartheido politiką ir baltųjų vyriausybę. Jis pats buvo gimęs Lietuvoje.

♦♦ Lenkija pravedė piniginę reformą, nubraukiant keturis nulius nuo zlotų vertės. Naujasis zlotas savo verte yra lygus 10,000 senųjų zlotų.

♦♦ Sausio 11 d. popiežius Jonas Paulius II pradėjo 10 dienų kelionę po Pacifiko kraštus. Po vizitų Filipinuose ir Papua Naujojoje Gvinėjoje jis atvyks į Sydneį sausio 18 d.

Ar svarbu, kas vyksta Čėčėnijoje?

Iš pirmo žvilgsnio, klausimas gali atrodyti tik retoriškas, Betgi jau keletą kartų girdėjau labai man ausį rėžiančius įtaigojimus, kad mums nereikia kreipti dėmesio į tai, kas vyksta Čėčėnijoje. Tokie įtaigojimai yra maždaug dvejoji:

1. Kas vyksta Čėčėnijoje – ne mūsų reikalas. Turime savo vargą. Be to, jie kitokie žmonės, nei mes. Jie musulmonai, daug jų yra mafijoje ir t.t.

2. Pasaulio valdyme vadovaujamasi tik egoistišku savo interesų gynimu. Kitaip elgtis būtų naivu. Mums neverta remti Čėčėnų, nes taip galime užsitraukti Rusijos nemalonę.

Atmetu abu argumentus. Betgi manau, kad verta pasvarstyti, kodėl, būtent, juos ir reikia atmesti.

Pirmąjį argumentą gražiai atrėmė advokatas Povilas Žumbakis vienoje iš savaitinių radijo valandėlių. Savo gruodžio 25-tos komentaruose jis pasakė sekančiai:

„Kai prieš du metus pora kartų rašiau apie Bosnijos žmonių kančias, ne vienas mūsiškis užklausė, kodėl rašau apie musulmonus? Ar nėra užtenkamai rūpesčių Lietuvoje?“

Taip. Rūpesčių Lietuvoje šiandien tikrai netrūksta. Dabar jų yra daugiau, negu buvo prieš du metus. Bet ar galime matyti tik savo vargus? Ar galime užsidaryti tik savo kieme ir įsikalbėti, kad kaimynų problemas mūsų neliečia?

Manychiau, kad atsakymas yra aiškiai neigiamas. Jeigu mums rūpi Lietuvos ... padėtis, mes privalome sekti, kas dedasi visame pasaulyje ir reaguoti į neteisybę, nesvarbu, kas bebūtų skriaudžiamas. Tai yra mūsų krikščioniška pareiga. O iš politinio taško, tai yra ir privaloma“ (citatos pabaiga).

Ir Australijos didieji dienraščiai pradeda rašyti ne tik apie Čėčėnijos tragediją, betgi ir apie Čėčėnijos užpuolimo ryšius su Lietuva. Dienraštis „The Sydney Morning Herald“ 7/1/1995, išspausdino Robyn Dixon straipsnį, pavadintą „Čia Palaidota Rusijos Demokratija“. Cituoj:

„Keturi vyrai, kurių tautų likimas priklausė nuo mūsų Čėčėnijoje turi ryšį su kita vietoje. Vilniuje, Lietuvoje, Sergei Kovalev buvo Sovietų 1974 m. nuteistas, kaip disidentas. Tai ta pati vietoje, kurioje Čėčėnų lyderis, Džokar Dudaev, tarnavo Sovietų kariuomenėje ir ten jis rado įkvėpimo Čėčėnijos nepriklausomybei, stebėdamas Lietuvos Nepriklausomybės judėjimą.“

Kai ten /Vilniuje/ Sovietų tankai dardėjo 1991 m., kad sustintų Lietuvos Nepriklausomybės siekius – kai Prezidentas Jelcinas pareiškė savo nepasitenkinimą Sovietų Armijos smurtu.

Tuo metu Pavel Gračov buvo desantininkų ir parašiutininkų vadas, o dabar jis yra Rusijos Gynybos ministras. Tuomet jis pasiuntė du savo dalinius į Vilnių, nors vėliau jis rašė „Raudonojoje Žvaigždėje“, kritikuodamas tą Rusijos avantiūrą Vilniuje.

Žinoma, Prezidentas Jelcinas ... /tikėjosi/, kad užteks vieno ar dviejų smūgių, kad Čėčėnija paklustų, it šunelis, kuriam pasakytą „sėsk!“ (Citatos

Džocharas Dudaevas: „Buvau, esu ir visada būsiu kartu su savo tauta, kas beištikų Čėčėniją.“ EPA-ELTA nuotr.

pabaiga).

Žinoma, negalime užmiršti Sergei Kovalev ir kitų rusų, kurie, nežiūrint pavojaus savo gyvybei, bandė sužinoti teisybę apie Čėčėniją. Kaip kad dažnai sovietiniai generolai apsisovė, taip buvo ir dabar. Nors jie sakė prieš ginkluotą konfliktą, kad „užtektų valandos vienam desantininkų pulkui susitvarkyti su Grozny“, realybė buvo visai kitokia. Robyn Dixon toliau rašo:

„Po Naujųjų metų invazijos ... rusų kareivių lavonais dabar maitinasi šeiminių pamestų šunys, pagal Sergei Kovalev išsireikimą jo spaudos konferencijoje, jam ką tik grįžus iš Čėčėnijos. Tai turi žiauriai skambėti rusams. Čėčėnai atsiima savo užmuštų kareivių kūnus, nežiūrint į stiprų jų apšaudymą. Rusijos žmonėms, kurie laiko čėčėnus necivilizuotais, tai, kad čėčėnai garbingai palaidoja savo nukautus kareivius, yra gėda ir negarbė.“ (Citatos pabaiga).

Antrasis teiginys, kurio norima įtaigoti, kad nereikia užtarti Čėčėnijos, yra lengvai atremiamas, naudojant tuos pačius argumentus, kuriais remiasi tas teiginys. Apie tai išsamiai ir įžvalgiai rašė Niccolo Machiavelli (1469-1527) savo garsiajame veikale „Il Principe“ (Valdovas). Jis patarė valdovams kovoti vienu laiku tik su vienu priešu, nusileidžiant kitiems net ir tuo atveju, kai nusileisti reikia per daug. Valdovo priešais Machiavelli laikė daugumą valdovo teritorijos kaimynų. Machiavelli teigė, kad nugalėjus vieną priešą, galima susidoroti su sekančiu, gi nuolaidas atšaukti. Rusijai Machiavellio patarimų nereikia – sovietinis ciniškumas ten išliko visoje savo „grožybėje“. Nėra daug abejonės, kad susidorojus su čėčėnais, Rusija pradės spausti kitus kaimynus, jų tarpe ir Baltijos valstybes. Kokioje formoje spaudimas bus, ateitis teparodys. Betgi aišku, kad Čėčėnijos didvyriškasis pasipriešinimas Rusijos užpuolimui padeda Baltijos kraštams toliau įtvirtinti savo nepriklausomybę.

Tai gi, žiūrint ne tik iš moralinio taško, bet iš ciniko išėjimo taško, Lietuvos valstybei ir pasaulio lietuviams bei kitiems Baltijos kraštams privalu ir naudinga remti Čėčėniją ir čėčėnus diplomatijoje, politikoje bei humanitariniais. Netgi išmintingi rusai tai daro. Turėtume daryti ir mes.

AK.

LIETUVA – ŽINIOS IR KOMENTARAI

Atkelta iš 3 psl.

jame žurnlo numeryje – V. Martinkaus straipsnis „Literatūra – tautos likimas“; poezija: A. Baranausko „Anykščių šilėlis“, J. Vaičiūnaitės, Just. Marcinkevičiaus, S. Gedos eilėraščiai; R. Granausko publikacija „Jaučio aukojimas“; V. Vasiliausko straipsnis, aptariantis teatro režisieriaus Eimunto Nekrošiaus kūrybą; ištrauka iš a.a. M. Gimbutienės veikalo „Senosios Europos dievai ir deivės“ bei kitų autorių straipsniai.

♦ Nauji Metai Lietuvoje

Prieš Naujus Metus ištirpęs sniegas, kelias paras pliaupęs lietus ir smarkus vakarų vėjas privertė išsiliesti iš krantų

Nemuną, Miniją, Atmatą, Šyšą ir mažesnius upelius. Kai kuriuose ruožuose virš Šilutės – Rusnės kelio vandens sluoksnis yra 30-70 cm. Nemune vanduo pakilęs 1,35 m, Minijoje – 2,5 m. Užlieta apie 30 tūkst. ha pievų ir laukų. Šią savaitę Lietuvoje staiga paspaudė šaltis. Temperatūra naktį nukrito iki 15-17 laipsnių. Gali būti, kad Lietuvos pamarys pavirs maliniška čiuožykla. (LA 01.03. LR 01.05.)

Ruošiant šią apžvalgą pasinaudota Laimos Statulevičienės pagal Lietuvos spaudą paruoštomis žiniomis, „Atgimime“ skelbta informacija.

Spaudai paruošė: Saulius Varas 1995 m. sausio 8 d.

LIETUVA AUSTRALŲ FESTIVALyje

Nutraukioje matoma vėliava buvo paruošta Karališkojo Melburno Technologijos Instituto studentų – Jason

Kenah ir Myfanny Grove. Ji kabėjo Errol gatvėje, laike Šiaurės Melburno festivalio.

Ž.

„Mūsų Pastogė“ Nr. 1 1995.1.16. psl.4

Bendruomenės darbų baruose

Susitikimas su grįžusiais iš Lietuvos

Aš per saulėtą tavo palaukę
I namus, i namus sugrįžtu, –
O rugėnomis vasara plaukia,
Kvepia šilas rugių puošmedum.
Tu sava, tu be žodžių sava,
Kai beržai ties langais susivelę,
Kai lig skausmo apsuvaigsta galva,
Lydinč upėmis skubantį smėlį...

Tu – sava, tu be žodžių sava!
Kas išeitū, sugrįžtū tiek kartų
Vėl palaukėm, pro šilą.
Tavo tyro vandens atsigertų –
Tę širdis iki ašarų šyla. –
Apkabinsiu, kad myli, kad lauki.

Eilėraštis šiaulietės poetės
A. A. Br. Budrevičienės

Nepaisant stipraus vėjo ir šalto oro daug žmonių susirinko į Geelongo lietuvių bendruomenės moterų draugijos ir skautų „Židinio“ surengtą susitikimą su choristais, dalyvavusiais Dainų šventėje Lietuvoje. Susirinkusius pasveikino O. Shrederis, pranešimą perskaitė R. Skėrienė. Savo išpūdžius pasakojo Australijos jungtinio lietuvių choro koncerto šventės koordinatore ir Dainų šventės dirigentė Gražina Pranauskienė, Liudas Bungarda, Genė Valaitienė, Nijolė Bratan, Aldona Scano ir kiti. Žiūrėjau aš į savo drauges, kurios dar visai mažos buvo priverstos palikti Lietuvą, tačiau jas, džiaugsmo ašaromis verkiančias Lietuvoje, tačiau čia, Lietuvių namuose, tokias pat sujaudintas, stebėdamos nufilmuotą mūsų viešnagę Lietuvoje. Žiūrėjau ir galvojau: Dieve geras, kas tai yra? Ar tai tėvų iškviesta meilė, ar tai gimtosios žemės trauka, kaip tiems paukščiams, kurie skrenda tūkstančius kilometrų į savo gimtąsias vietas...

Susirinkusieji pažiūrėjo L. Bungardos atvežtą video filmą apie Dainų šventės atidarymą Vingio parke. Ši didinga, jaudinanti, nepamirštama renginys, į kurį atvyko visi, kas galėjo, kas pajėgė iš toli ir iš arti. Taip pat pažiūrėjome Donato Juchnevičiaus video filmų ištraukas. Jos sužavėjo nuosirdumu, kėlė ilgęsi ir gaudulį. Žmonės salėje verkė. Dauguma. Lietuvoje tačiau, kaip stropiai, tiesiog pasišventusiais Donatas filmavo kiekvieną momentą. Kaitinant tiesiog australiškai vasaros saulei, jis nė akimirkos nepaleido videokameros iš rankų. Ačiū, Donatai. Darnorėtume matyti tavo filmus ir lauksime tavęs. Na, o aš parodyčiau trumpas ištraukas apie kryžių, kuris dabar stovi tarp daugelio tūkstančių kitų Kryžių kalne. Jo pastatymo trumpa istorija tokia: kartą vaikščioda-

mi po mano gimtąjį gražųjį Šiaulių miestą su Genute Valaitiene, Kajetonu ir Jovita Starinskais, vienoje dailės parodotuvėje pamatėme nuostabaus grožio kryžių. Genutei kilo mintis pastatyti kryžių nuo Geelongo lietuvių. Kadangi aš Lietuvoje likau ilgiausiai, sutikau įvykdyti visus kitus su tuo susijusius darbus. Kryžius yra šiaulietiško meistro Steponavičiaus darbas. Mūsų pageidavimu jis išdrožė lentelėje prie kryžiaus šiuos poeto B. Brazdžionio žodžius: „Saugok Tėviškę, Aukščiausią...“ nuo Geelongo lietuvių, Australija. 1994 m. Mūsų kryžių pašventino kunigas Bronius Gimžauskas. Į kryžiaus pastatymo iškilmes atvažiavo K. ir J. Starinskai iš Vilniaus, dalyvavo grupė mūsų draugų šiauliškių. Iš jų ypač noriu padėkoti Ausmai ir Algiiui Sudariams. Jie daug padėjo: vežė ir nešė kryžių, kurį jų namuose ir šventinome, o jie ta proga surengė iškilmingą vakariene.

Susitikimo popietėjį Geelonge buvo renkamos aukos kryžiaus pastatymui. Geologolietuviai ir svečiai iš Melbourne savo aukomis padengė visas išlaidas. „Židiny“ aukojė \$50, Lietuvių sąjungos klubo valdyba – \$100. Pinigų likutis bus nusiųstas bažnyčiai, kuri yra nebaigta perstatyti iš buvusio Šiaulių fabriko „Nuklonas“ kultūros namų salės.

Geelongo lietuvių kryžius Kryžių kalno papėdės kairėje pusėje, jau apkaibinetas rožančiais ir kryželiais. Stovi jis ten simbolizuodamas mūsų nuosirdžią maldą už „mylimiausią, mylimiausią mūsų žemę Lietuvą“.

Kupinas nuostabių išpūdžių buvo tas Dainų šventės dalyvių susitikimo vakaras Geelonge. Žmonės ilgai nesiskirstė. Nuosirdžiai pasidarbavo moterų draugija paruošdama pietus.

Irta Valodkienė

CANBERROS „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS FONDO“ VALDYBOS PRANEŠIMAS

Nepriklausomos Lietuvos Fondo valdyba praneša aukotojams, kad ramovėnų administruojamas fondas buvo uždarytas 1994 m. liepos mėn. 25 d. ir pinigai paskirti lygiai šioms institucijoms Lietuvoje:

Pagalbos Fondui „Vaiko Tėviškės Namai“ \$ 7264.00
ir „Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungai“ \$ 7264.00

Prieš pervedant pinigus, Fondo valdyba patiekė minėtoms institucijoms šiuos reikalavimus: a) kad duotų pilną dokumentacinį atsiskaitymą, b) Kokiam specifiniam tikslui lėšos bus panaudotos, c) Pagarsinti spaudoje, d) ir iš Pagalbos Fondo „Vaiko Tėviškės Namai“ prašyta, kad aukotojų įnašas būtų įrašytas geradarių lentoje našlaičių sodyboje. Abi aukščiau išvardintos institucijos sutiko išpildyti patiektus reikalavimus.

Fondo apyskaitos santrauka.

Nuo 1990.5.26 d. iki 1994.7.25 d. surinkta auks	viso: \$ 12 273.65
Nuo 1990.5.26 d. iki 1994.7.25 d. gauta palūkanų	viso: \$ 2 313.96
Pajamų	viso: \$ 14 587.61
Per tą laikotarpį bankui mokėstis	viso: 8.39
Balansas	\$ 14 579.22
„Talkai“ į Lietuvą pinigų pervedimo mokėstis	\$ 51.22
Likutis	\$ 14 528.00

Išėivijos lietuvių katalikų Vyskupo Pauliaus A. Baltakio OFM pareiškimas

Sydnejaus lietuvių misijos komitetas – iš kairės (sėdi): Danutė Ankienė, vysk. Paulius Baltakis, Vytautas Juškair komiteto pirm. Algimantas Burneikis. Stovi: Antanas Kramilius, kun. Povilas Martūzas ir Kęstutis Ankus.

Nuotrauka A. Burneikio.

Pirmiausia nuoširdi padėka Australijos lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkui p. Viktorui Baltučui už malonų pakvietimą dalyvauti aštuonioliktose Australijos Lietuvių Dienose.

Visi gėrėjomės puikiai suorganizuota ir pravaista švente. Tikiau, kad mes visi, suaugę ir jaunimas, grįžome atsišviežinę dvasiniai ir tautiniai, įgavę naujo ryžto išlikti vieninga ir kūrybinga lietuviška bendruomene išėivijoje, nuoširdžiai talkinanti nepriklausomybę atgavusiai tautai, jos vargiamame kelyje į pilną išsilaivinimą iš ateistinio auklėjimo ir sovietinės sistemos paveldo.

Šio smagaus apsilankymo metu turėjau taip pat progos susitikti su Australijos bažnytine vadovybe ir aptarti lietuvių sielovados reikalus. Išskirtinai norėčiau paminėti pasitarimus su Jo Eminencija kardinolu Edvardu Clancy, Sydney Arkivyskupu, ir Jo Ekscelencija David Cremin, vyskupu emigrantų sielovada. Pasitarimų metu ypatingą dėmesį skyrėme nuolatinių „pasauliečių“ diajkonų programai ir Sydnejaus lietuvių bendruomenės sielovada. Hierarchai taip pat mielai pritarė idėjai, kad būtų įsteigtas oficialus misijos komitetas, kaip kad juos turi daugelis bendruomenių.

Pirmasis Sydnejaus lietuvių misijos Komiteto posėdis įvyko šių metų sausio 4 dieną ponų Burneikių namuose. Aptarus komiteto pareigas, teises ir įsipareigojimus pagalbinant kapelionui, rūpinantis Sydnejaus lietuvių katalikų sielovada, komiteto nariai pasiskirstė pareigomis:

1. Algimantas Burneikis – pirmininkas,
2. Vytautas Juška – vicepirmininkas teisiniam ir administraciniam reikalams,
3. Antanas Kramilius – sekretorius,
4. Albinas Giniūnas – izdininkas,
- 5 & 6. Kęstutis ir Danutė Anka – liturginė ir tiesioginė pagalba kapelionui.

Nutarta komitetą užregistruoti NSW valstijoje, kad užtikrintų jo teisinį statutą bei privilegijas, teikiamas etninėms organizacijoms.

Taip pat, Adelaidėje įvykusiame pasitarime su kapelionais, – kun. J. Petraičiu ir kun. P. Daukniu, – buvo nutarta vietotę mirusio A. A. Petro Butkaus, Australijos lietuvių religinių reikalų koordinatoriaus, pareigoms paskirti kunigą Juozą Petrą, MIC.

Dar kartą sveikinu visus ir reiškiu gilią padėką Aštuonioliktųjų Australijos Lietuvių Dienų organizatoriams, programų atlikėjams ir dalyviams, ALB Tarybai bei visiems mieliems Australijos lietuviams. Mūsų naujam Sydnejaus lietuvių misijos komitetui ir mielam kapelionui kunigui Povilui Martūzui linkiu sėkmės ir nuoširdaus bendradarbiavimo, tarnaujant Sydnejaus ir apylinkių lietuviams.

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje

Paulius A. Baltakis OFM
Išėivijos Lietuvių Vyskupas P.S.

Pirmasis komitetas buvo sudarytas iš vyskupo P. Baltakio ir kapeliono P. Martūzo parinktų parapijiečių ir pristatytas Sydnejaus Arkivyskupijai 1995 metų sausio 5 dieną.

padalintas lygiai po \$ 7 264.00 minimoms institucijoms.

Apyskaitą tikrino buvęs valstybės buhalteris ir registruotas Tax agentas J. Petronis, kuris rado, kad aukotojų įnašai sutinka su pajamų knygos įrašais, banko ir kitais dokumentais. Norintieji gali patikrinti pas Fondo izdininką L. Budzinauską. Institucijų vadovai pranešė, kad pinigai gauti.

Mieli aukotojai, jūsų aukos padės našlaičiams, kuriems reikalinga pastogė ir priežiūra. Taip pat Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungai – prisidėsite prie jų pastangų atstatyti istorinę tiesą. Ačiū Jums.

Canberros „Nepriklausomos Lietuvos Fondo“ valdyba

„MP“ BENDRADARBIAMS IR SKAITYTOJAMS

Dėl techninių klūčių, šis „Mūsų Pastogės“ nr., vietoje įprastinio metų pradžioje dvigubo numerio, išleidžiamas 8 psl.

Sekantis (Nr. 2-3) bus dvigubas.

Red.

SPORTAS

44-ji SPORTO ŠVENTĖ

Australijos lietuvių 44-ji sporto šventė vyko kartu su 18-siomis Australijos Lietuvių dienomis Adelaidėje. Kai Lietuvoje, Amerikoje ir daug kur kitur Kalėdų šventės yra švenčiamos žiemą, baltame sniego fone, tai pas mus yra pats vasaros vidurys, saulutė šildo neblogai, puikūs vandenynų paplūdimiai vilioja visus, o mes, lietuviai, važiuojame vieni iš arčiau, kiti iš toliau, švęsti savųjų Lietuvių dieną, sporto švenčių, meno, teatro, dainų, tautinių šokių, skautų ir kitokių festivalių, pasirodymų. Tai būna tikra lietuviška šventė ir savaitę trunkantis mūsų lietuviškas pabendravimas.

Jau nuo pačių švenčių pradžios Adelaidėje galėjai sutikti tautiečių ne tik iš pačios Australijos; čia svečiavosi New Yorko krepšininkai, Vilniaus „Armonikos“ ansamblis, išeivijos vyskupas P. Baltakis, Pasaulio Liet. bendruomenės pirmininkas B. Nainys, solistė V. Rakauskaitė ir prof. A. Štromas iš Amerikos bei nemažas skaičius svečių iš Lietuvos, Amerikos, Europos ir kitur.

Po iškilmingų pamaldų, kurias su kitais kunigais celebravo vysk. P. Baltakis, dalyvaujant Adelaidės arkivyskupui L. A. Faulkner, bei giedant jungtiniams chorams Adelaidės St. Francis Xavier katedroje, po sportininkų pietų Forestville krepšinio stadione vyko sporto šventės oficialus atidarymas.

Stebint pilnutėlei salei svečių, lietuviškiems maršų garsams skambant įžygiavo Melbourne „Varpo“, Geelongo „Vyčio“, Sydnėjaus „Kovo“, Brisbanės „Baltijos“, New Yorko krepšininkai ir Adelaidės „Vyčio“ sportininkai. Vedami Lietuvos, Australijos ir mūsų sporto švenčių vėliavnešių su vėliavomis, gražiai ir tvarkingai uniformuoti sportininkai išsirikiavo prieš garbės tribūną, kurioje buvo mūsų ir užsienio svečiai, konsulai ir šios vietovės burmistrė. Atidarymo „ceremonijas“ pravedančiam buvusiam žinomam Adelaidės „Vyčio“ sportininkui V. Ramonaičiui pasveikinus sporti-

ninkus, jis pakvietė žodį tarti „Vyčio“ sporto klubo pirmininkę I. Petkūnaitę. Savo trumpame žodyje pirmininkė pasidžiaugė tokiu gražiu ir gausiu, ypač jaunųjų sportininkų, dalyvavimu šioje šventėje. Po pirmininkės žodį tarė ALFAS pirmininkas A. Laukaitis, sakydamas, kad džiugu yra matyti tokių gražų būrį jaunųjų, jau trečios kartos, sportininkų, kartu su savo tėveliais dalyvaujant šioje šventėje. Pasveikinęs visus sportininkus, šventės rengėjus ir svečius, ALFAS pirmininkas pristatė šventėje dalyvaujančius išeivijos vyskupą P. Baltakį ir Pasaulio Lietuvių B-nės pirmininką Br. Nainį, paprašydamas juos tarti žodį. Tiek ir vysk. P. Baltakis, tiek ir Br. Nainys, savo jaunystėje buvo geri sportininkai, todėl abu savo sveikinimo kalbose pasidžiaugė, kad ir po 45-rių metų sportinis gyvenimas Australijoje yra taip gyvas lietuvių tarpe. Palinkėję laimės sporte ir visose varžybose, abu svečiai buvo palydėti gausiais visų dalyvių plojimais. Adelaidiškai sportininkei A. Verbylaitei perkaičius sportininkų priesaiką, gražiai pasirodė Adelaidės veteranų tautinių šokių grupė, pašokdama kelis šokius. Po to visus pradijo Vilniaus „Armonikos“ ansamblis padainuodamas, pašokdamas ir gyvu žodžiu palinkėdamas visus. Oficialiai šią šventę atidarė šios vietovės burmistrė, pasidžiaugdama čia gyvenančiais lietuvišiais ir jų kultūriniais bei sportiniais atsiekimais. Atidarymo iškilmės buvo baigtos Australijos ir Lietuvos himnais.

Šventės krepšinis

Krepšinio varžybos, kaip ir visuomet, buvo pačios gausiausios ir populiariausios. Tuoj pat po atidarymo iškilmių, pirmosios varžybos buvo tarp šeimininkų Adelaidės „Vyčio“ ir svečių iš New Yorko vyrų komandų. Amerikiečiai šiose varžybose žaidė svečių teisėmis ir jiems nebuvo skaitomi laimėjimų taškai. Gana

44-sios Sporto šventės atidarymas.

V. Vaitkaus nuotr.

karštoje, be vėsinimo salėje, žaisti buvo nelengva, ypač svečiams, atvykusiems iš žiemos į mūsų vasarą. Tačiau jau iš pat pradžių matėsi amerikiečių geresnis susižaidimas, sviedinio perdavimas ir paskiri metimai. Gi, šeimininkų pusėje jautėsi jaudinimasis, labai blogi baudų metimai ir pats žaidimas buvo prastelis už svečių. Pirmąsias šventės rungtynes laimėjo amerikiečiai 47:25.

Vėliau svečiai per visus savo susitikimus pasirodė labai gražiai ir suklupo tik prieš varžybų nugalėtoją Melbourne „Varpą“ 41:50. Šios rungtynės buvo labai kietos jau nuo pat žaidimo pradžios, rezultatui keičiantis tai vienos tai kitos komandos naudai. Varpiečiai per visą

konkurencijos jau 12-tą kartą laimėjo Sydnėjaus kovietės, kurios, priešingai vyrams ir rezultatą atsiekdavo vyrišką. Tiek vyrų, tiek ir moterų krepšinio komandose matėsi labai gražaus prieauglio, tačiau stebint kitus klubus, „Kovo“ valdybai reikia labai rimtai susirūpinti savo vaikų prieaugliu, nes jeigu Adelaidėje, Melbourne ir net Geelonge, jų klubai surinko labai gražų būrį vaikų, pradedant jau nuo 10 metų amžiaus, tai Sydnėje to dar nėra ir tuo reikia rimtai susirūpinti, nes vaikų čia yra tikrai labai daug.

Jaunių ir jaunučių varžybos buvo taip pat įdomios ir gražios, ypač pačių mažesniųjų, kai mamos ir tėveliai, ra-

Australijos lietuvių moterų krepšinio rinktinė.

Nuotr. A. Burneikio

žaidimą išlaikė savo komandos didelį greitį, gražius prasiveržimus, kas rungtynių antrame puslaikyje jiems leido prasiveržti į priekį ir laimėti šias labai gražias rungtynes. Gal kiek sunkesnę kovą amerikiečiai turėjo prieš Sydnėjaus „Kovą“, tačiau koviečiai, nors ir labai gražiai žaisdami, padarė nemažai klaidų, blogai mėtė baudas ir pralaimėjo 37:44.

Labai įdomios ir įtemptos vyrų rungtynės buvo tarp Melbourne ir Sydnėjaus I komandų. Jau nuo pat pirmų minučių vyko labai kietas žaidėjų dengimas ir ilgą laiką nebuvo pasiektas joks rezultatas, kas yra labai stebėtina pačioms geriausiomis mūsų komandoms. Pačiose paskutinėse žaidimo sekundėse varpiečiai dar vedė vienu tašku, tačiau padarius jiems klaidą, du koviečiai prasiveržė ir atsidūrė prieš pat krepšį prieš vieną varpietį. Ir čia iš susijaudinimo, pasuodamas kovietis sviedinė savo laisvam draugui, atidavė jį tiesiai į priešininko rankas, kas ir leido jiems rungtynes laimėti vieno taško kirtumu. Gi po rungtynių draugai šį laimėjimą paskaitė kaip didžiausią šventės „jackpotą“.

Moterų krepšinyje be jokios didesnės

gindami savuosius vaikus, jaudindavosi daugiau už pačius žaidėjus. Pačios paskutinės po uždarymo vyko vyrų krepšinio rungtynės tarp mūsų lietuvių rinktinės ir Adelaidės universiteto. Pasipuošę naujomis ir tikrai gražiomis uniformomis, su kuriomis jie atstovaus Australiją ir Lietuvoje, mūsų vyrai žaidimą pradėjo labai atsargiai, tačiau jau po kelių minučių jie dar pirmuosius metimus. Nors mūsų rinktinės žaidėjai, turėję kasdien po kelias rungtynes, ir buvo gerokai pavargę, tačiau aikštėje jie to nerodė ir gražiai kovojo prieš aukštokus australus. Visą pirmąjį puslaikį veda mūsų vyrai ir jį baigia savo naudai 24:19. Rungtynių antroji dalis ir yra labai įtempta. Australai visais būdais bando santykį gerinti, tačiau mūsų rinktinė kovoja kietai ir, griausmingai remiama gausios publikos, rungtynes laimi 50:47.

Patys žaidynių krepšinio rezultatai buvo mažoki tik dėl to, kad turint tiek daug komandų, laikas buvo nestabdomas. Bendroji išvada mes turime labai gražaus prieauglio ir jis daro gražią pažangą, tik reikia jo neapleisti. (B. d.)

A. Laukaitis

JACHTOS ARTĖJA PRIE HORNO KYŠULIO

Pagal iš buvusio jachtos „Lietuva“ jūreivio ir žurnalisto Gedimino Pilaicio (jis netrukus su buvusiu „Lietuvos“ vicekapitonu Ričardu Ramanausku Pietų Amerikoje prisijungė prie „Aurabank“ jachtos narių kapitono Jono Limanto ir Lino Ivanausko) gautas žinias, šiuo metu jachta „Aurabank“ jau perplaukė Biskajos įlanką, per Kanarų salas ir šiaurės Afrikos pakrantes perplaukė Atlantą ir pasiekė šiaurės Brazilijos pakrantes. Čia jie papildė savo maisto ir šviežio vandens atsargas. Iš čia „Aurabank“ plauks į Argentinos uostą Buenos Aires.

Australiečiams gerai žinoma ir jachta „Laisvė“, kuriai vadovavo

kapitonas Ignas Miniotas. Ji taip pat plaukia į Pietų Ameriką ir taip pat nori praplaukti Horno iškyšulį. Jie iš San Diego uosto, Amerikoje, išplaukė į Ramųjį vandenyną ir, apiplaukę Galapagus, Ekvadore, artėja prie Čilės, kur pabus kelias dienas. „Laisvės“ igulą šiuo metu sudaro: S. Uždavinys, V. Gubanovas ir R. Gintautas. Čileje juos gali papildyti vilniečiai G. Žukauskas ir A. Patašius. „Laisvė“ ir savo tikslą plaukia iš kitos pusės. Įdomu, kuri jachta pirmoji praplauks šį baisųjį iškyšulį. Abi skuba, kadangi sausio mėnesį Magelano sąsiauryje ir Ugnies žemės juostoje prasideda uraganų sezonas. Beto, pirmumas taip pat labai svarbu.

Antanas Laukaitis

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. ♀ A. ALDONA JASULAITIENĖ-INKRATIENĖ

Po sunkios vėžio ligos gruodžio 4 d. Sydnejuje mirė a.a. ALDONA JASULAITYTĖ-IVANCEVIČIENĖ-INKRATIENĖ, gimusi Tarprubežių km., Kalvarijos vlsč., 1924.V.1. Velionės palaikai sudeginti Sydnejaus Rookwoodo kapinių krematoriume sausio 4 d. Liūdi vyras Jonas ir giminės.
Ilsėkis ramybėje!

B.Ž.

Mūsų gerai draugei

A. ♀ A. ALDONAI INKRATIENEI

mirus, jos vyrui Jonui reiškiamė gilią užuojautą ir liūdime kartu.

Birutė, Ignas ir Linda Bieliūnai

Motinai mirus, mūsų bendradarbę

BRIGITĄ KARAZIJIENĘ

užjaučiame skausmo valandoje ir liūdime kartu

TALKOS VALDYBA

PADĖKA

Ada ir Vytautas Dumskiai reiškia gilią padėką tokiam skaitlingam būriui draugų ir pažįstamų, kurie nuoširdžia užuojauta, ramiančiu žodžiu ir dalyvavimu apeigose palengvino mūsų širdgėlą išlydint mylimą dukrą **ARMIDĄ KRISTINĄ** į Anapilį.

PRIMENAMAS MAŽOSIOS LIETUVOS LIKIMAS

Mažoji Lietuva tai paskutinis lietuvių tautos genčių kraštas po jotvingių, galindų, prūsų išplėstas iš bendros aiščių istorijos. Lietuvių tauta istorijos laikų tekmeje jungėsi jų kovose už laisvę. Vos atsistojusi ant kojų po Pirmo pasaulinio karo nors ir silpna Lietuvos vyriausybė atkakliai kovojo nors ir beviltiškose pastangose už Klaipėdos krašto išlaisvinimą, prarasto Vilniaus atgavimą ir tos sunkios pastangos baigėsi laimėjimais.

Po Antrojo pasaulinio karo iš po komunistinės prievartos išsilaivinusi tauta nepadarė ryžto ir atsakingumo ateities kartoms, prilygstančio vargingai beveik beraštiei Pirmojo pasaulinio karo Lietuvai. Mažosios Lietuvos likimas kitoje Nemuno pusėje šiandieninei Lietuvos vyriausybei visai nerūpi, nepaisant, kad jis įstumią visos Lietuvos padėtį į katastrofišką geopolitinę būklę. Ji nė iš tolo neužsimena dėl Karaliaučiaus srities priklausomybės tautos ir valstybės kamienui – Lietuvai.

Čikagoje, besilankančiam Lietuvos Respublikos prezidentui A. Brazauskui su gausia svita Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis įteikė raštą, primenantį jam atsakomybę tos lietuvių tautos dalies apleidime.

J. E. Algirdui Brazauskui
Lietuvos Respublikos Prezidentui
Vilnius, Lietuva

Didžiai Gerbiamas Pone Prezidente Pribrendo Karaliaučiaus srities priklausomybės sprendimo klausimas. Antrąjį Pasaulinį karą laimėjusiems sąjungininkams patvirtinus Jaltos konferencijos (1945.II.4-11.) nutarimus ir sąjungininkų Kontrolės Tarybos (1945.VI.5.) Įstatymą Nr. 46; Potsdamo Konferencijos patvirtinimu (1945.VIII.2.) Prūsijos valstybė likviduota tuo pagrindu,

kad ji buvo Vokietijos militarizmo lopšys, amžių bėgyje dominavęs svetimų žemių grobimais. Šiaurinėje Rytprūsių dalis, dabar pavadinta Kaliningrado sritimi, buvo laikinai leista Sovietų Sąjungos pokario metų administravimui iki būsimos Taikos konferencijos.

Karaliaučiaus teritorija, užgrobeta Prūsijos valstybės pirmtakų kryžiuočių, likvidavus Prūsijos valstybę teisėtai priklauso jos seniesiems paveldėtojams lietuviams ir jų gentims. Per šimtmečius išlaikę tautinį tapatumą ir kultūrinės savybės, to krašto žmonės niekada neatšakė savo tėviškių net būdami išblaškyti militarinės jėgos priemonėmis. Sovietų Rusijai tų žemių lietuviškumą įrodė Sovietų Mokslų Akademijos bendradarbis istorikas P.I. Kušneris (Knyšev) knygoje „Etniškojoje prošloje Jugovostočnoj Pribaltiki“ (Pietryčių Pabaltijo Etninė Praeitis), išleista Maskvoje 1951m. ir pakartotinai „Minties“ leidykloje Vilniuje 1991m.

Lietuvos Respublikai atgavus nepriklausomybę, Rusija įsitvirtinusi šaltojo karo kariauna ir tranzitu per Lietuvos teritoriją sudarys mirtiną pavojų nepriklausomybei ir nuolatinę grėsmę savitai tautinei egzistencijai. Okupacinė Rusija neturi jokio teisinio pagrindo kolonizuoti išžudytų ar ištremtų lietuvininkų sodybas atkeltais iš kontinento gilumos atėjūnais, kuriems svetima ta žemė, per šimtmečius aplaistytą lietuvių krauju ir prakaitu. Lietuvos vyriausybė neturi patiesinimo savo tyła legalizuoti nusiaubtos Mažosios Lietuvos grobio. Tarptautinė teisė nepripažįsta genocido priemonėmis sunaikinto etninio krašto imperialistiniams tikslams.

Pribrendo laikas Karaliaučiaus krašto priklausomybės sprendimui, nulemsiančiam lietuvių tautos ateitį. Mažosios

AUKOS „MŪSŲ PASTOGĖ“

Mrs. A. Galiauskas	Vic.	\$5
B. Tirilis	Tas.	\$5
R. Umbražiūnienė	Vic.	\$15
O. Žukauskienė	Vic.	\$15
A. Griksėlis	Vic.	\$15
Z. Augaitis	Vic.	\$15
L. Bungarda	Vic.	\$5
Aldona Scano	Vic.	\$15

E. Laurinonis	ACT	\$ 10
J. Barkienė	Vic.	\$ 35
J. Povilėnas	NSW	\$ 15
J. Jasiulis	NSW	\$ 45
A. Kantvilas	Tas.	\$ 5
G. Bernotas	NSW	\$ 15
J. Meiliūnas	Vic.	\$ 10
A. Ročius	Vic.	\$ 15
J. Oželis	Vic.	\$ 15
Janina Goodsall	Vic.	\$ 15
A. Kalpokas	Vic.	\$ 5
P. Kaunienė	Vic.	\$ 5
Ina Simaitis	Vic.	\$ 5
S. Tamašauskas	Vic.	\$ 10
V. Vaitkevičius	Vic.	\$ 15
A. Malinauskas	W.A.	\$ 15
J. Muzrimas	NSW	\$ 15
L. Venslovas	ACT	\$ 5
J. Sirutis	NSW	\$ 20
P. Burokas	NSW	\$ 5
Pr. Zubrickas	NSW	\$ 5
V. Danta	NSW	\$ 15
V. Pošiūnas	Vic.	\$ 15
A. Uliskis	NSW	\$ 10
J. Babarskas	W.A.	\$ 15
J. Gudelis	S.A.	\$ 5
J. Šniras	Vic.	\$ 15
R. Lapinskas	NSW	\$ 10
J. Penkaitienė	NSW	\$ 5
I. D.	NSW	\$ 5
S. Varnas	S.A.	\$ 15
Mrs. V. Koženiauskas	Vic.	\$ 5
A. Grikelis	Vic.	\$ 65
A. Kaciūšis	NSW	\$ 5
Melbourn LKMD	Vic.	\$ 100
V. Šeštokienė	Vic.	\$ 5

Nuoširdžiai dėkojame už paramą!

Red.

IEŠKO

Mano pusbrolis Pranas Remeikis 1945m. išvažiavo iš Tauragės. Jam tada buvo apie 25-27 metus. Yra žinoma, kad vėliau jis gyveno Australijoje. Giminės iš Lietuvos džiaugtųsi jam atsiliepęs.

Rašyti: Ligija Gurevičiūtė-Ratkevičienė, R. Juknevičiaus g. 72-45, Marijampolė, Lithuania.

Lietuvos Rezistencinis sąjūdis, atstovaujantis tolimuose kontinentuose genocido nublokštų to krašto žmonių gilų rūpestį, atsišaukia į Lietuvos Respublikos vadovybę, Poną Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę imtis neatlaidžių pastangų, kad Karaliaučiaus sritis tarptautinės Taikos konferencijos būtų atkurta, kaip neatskiriama Lietuvos Respublikos žemė. Tokiu ryžtu ir pasišventimu buvo atgauta Klaipėdos kraštas, sostinė Vilnius ir Laisvoji Lietuva. Ne sunki kova ir praradimas, bet atsisakymas teisės į gyvenimą prazudo tautas..

Su pagarba

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio valdyba

Informacija

**AUKOS
AUSTRALIJOS
LIETUVIŲ
FONDUI**

50 dol. PAULINA DONIELIENĖ (500)
N.S.W. - a.a. vyro POVILO DONIELOS
atminimui.

Ačiū už auką,

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

Aukos

„Armonikos“ ansamblio dalyviams paremti Sydnejaus lietuvių sodyboje vykusio susitikimo-koncerto metu, 1995.I.8 auoko – po 10 dolerių: L. ir A. Kramiliai, V. Račkauskas, E. Bliokienė; po 20 dolerių: B. Vingilis, A. ir Z. Storpierščiai, A. Virgeningienė, J. Žemaitis, V. Stanevičienė, B. ir V. Vaitkai, V. Petniūnienė, A. Griniuvienė; 100 dol. P. ir B. Žaliai.

Pinigai įteikti „Armonikos“ ansamblio vadovui.

Sodybiets

PRANEŠIMAS

Nuo 1995m. sausio 1d. TĖVIŠKĖS AIDAI atsisako talpinti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių pranešimus.

Norint daugiau informacijos, rašykite sau adresuotą voką su ženkluku P.O. Box 539 Pascoe Vale 3044.

LPKT-gai auoko: V. Vaitiekūnienė 50 dol.; Adelaidės L. N. biblioteka 60 dol. auka ir už TREMTINI 1995 metams.

AČIŲ!

LPKT atstovas

V.L. Mačys

PADĖKA

Širdingai dėkojame Adelaidės lietuviams ir p. S. Pacevičienei už paaukotus \$ 2 500 Vilniaus miesto politinių kalinių ir tremtinių bendrijos nariams.

Šie pinigai panaudoti vaikų bei viešųjų, sunkiai besiverčiančių žmonių buičiai praskaidrinti Šv. Kalėdų progą.

Tuo pačiu ir Jums. mieli tautiečiai, linkime linksmy Šv. Kalėdų, geros sveikatos ir ilgų gyvenimo metų.

Vilniaus bendrijos tarybos pirmininkas
Vytas Miliauskas

PADĖKA

„Mūsų pastogė“ redakcija dėkoja „Armonikos“ ansamblio nariui Antanui Jonušui už padovanotus (jo paties sukurto) lietuviškus šriftus.

Ačiū, Bičiuli!

„MP“ redakcija

PADĖKA

„Armonikos“ ansamblis dėkoja Sydnejaus lietuvių moterų socialinės globos draugijai ir Sodybos gyventojams už šaunų priėmimą ir paramą.

„Armonikos“ ansamblis

IEŠKO

Stasė Rudzinskienė (Liepų 9-6), Šepečia, Kupiškio raj.) paieško Juozo Balčiūno, paskutinis žinomas adresas: 4 Rookwood St. BALLWYN NORTH, 3104, Austr., su kuriuo yra nutrūkęs laišku ryšys.

„Mūsų Pastogė“ Nr. 1 1995.I.16. psl.7

Informacija

LITUANISTINIAI KURSAI SYDNĖJUJE

Pranešame, kad Australijos švietimo ministerijos potvarkiu, lietuvių kalba įvesta į abiturų egzaminus (HSC) lygiateisiai su visais kitais Švietimo ministerijos nustatytais privalomais dalykais. Kiekvienas lietuvis jaunuolis ar jaunuolė gali baigti australišką gimnaziją su lietuvių kalbos pažymiu. Taip pat kiekvienas mokinys turi progą klasėje giliau susipažinti su lietuvių tautos istorija ir kultūra.

Norintieji studijuoti lietuvių kalbą, registruojasi 1995 m. vasario 4 dieną (šeštadienį). Registracija vyks Strathfield Girls High School, Albert Rd., Strathfield nuo 9 val. iki 11 val. ryto.

Mokslas prasideda vasario 11 dieną (šeštadienį), 8.30 val. ryto ten pat.

Dvyliktojų metų (Year 12) studentams mokslas prasideda vasario 4 dieną, 8.30 val. ryto.

Dėl informacijos galima skambinti tel. 332 1471.

A. Veščūnaitė - Janavičienė
Sydnėjaus lituanistinių kursų vedėja

REMKITE

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA,

nes jo tikslas yra: skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdytume, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosisime jo nariais ir nepamiršime jo surašdami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

44 - 50 Errol Street, North Melbourne, Vic. 3051

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P. O. Box 11, North Melbourne, Vic. 3051

Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

ATSIKVIESKITE SAVO GIMINES/ DRAUGUS Į AUSTRALIJĄ

Mes siūlome geras sąlygas keliaujant vokiečių Lufthansa oro linijom, lenkų LOT linijom, Čekoslovakų linijom ir t.t.

Susitikite su specialistais:

GATEWAY TRAVEL PTY. LTD.

48 The Boulevard, Strathfield - 2135
Tel. (02) 745 3333. Fax (02) 745 3237
Lic. 2 TA 000 888 ACN 001 344 323
BALTIJOS KELIONIŲ EKSPERTAI

Nepriklausoma įstaiga užsienyje mokslus baigusiems dantistams

adr.: United Dental hospital, 2 Chalmes št., SURRY HILLS, NSW
2010 (prieš centrinę geležinkelio stotį).

Nepriklausoma įstaiga užsienyje išsimokslinusiems dantistams parūpina naujausią ir aiškia informaciją apie:

- ☞ kvalifikacijų pripažinimą pagal NOOSR;
- ☞ darbo klausimus;
- ☞ paracentalinį darbą ir studijas;
- ☞ anglų kalbos kursus ir profesinius anglų kalbos egzaminus.

Nepriklausoma įstaiga užsienyje studijavusiems dantistams džiaugsis užmegztais ryšiais su kiekvienu dantistu arba jo draugais - ir giminėmis, šiuo metu esančiais užsienyje, kurie ieško informacijos arba paaikškinimų dėl realaus potencialo ir galimybių užsiregistruoti dantisto darbui NSW.

Patariama skambinti tel. (02) 282 0209 ir užsiregistruoti vizitui, kurio metu būtų galima atsakyti į rūpimus klausimus.

Visam susirašinėjimui ir pasikalbėjimui turiniui išlaikoma paslaptis.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 EAST TERRACE, BANKSTOWN. tel 708 1414

Klubas atidarytas

Pirmadieniais	5 v.v. - 10.30 v.v.
Antradieniais	klubas uždarytas
Trečiadieniais	5 v.v. - 10.30 v.v.
Ketvirtadieniais	5 v.v. - 11.00 v.v.
Penktadieniais	5 v.v. - 12 v.v.
Šeštadieniais	12 v. p. p. - 1.00 nakties
Sekmadieniais	12 v. p. p. - 10.00 v. v.

KLUBO VALGYKLA VEIKIA

Ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais
nuo 6 iki 9 val. popiet
Sekmadieniais nuo 1 iki 8 val. popiet

PAGALBA IMIGRACINIAMS REIKALAMS

Parramatta
Immigration
Services

Lic: 63996

CHATO ZADOURIAN JP
Migration Agent

VISŲ RŪŠIŲ IMIGRACIJOS IR LEGALIOS PAGALBOS SPECIALISTAI:

- ką daryti pasibaigus vizos galiojimo laikui
- sponsoravimas
- profesijų atgavimas
- darbo pasirinkimas
- vedybos/ gyvenantys ne santuokoje
- studentai, apeliacija ir kt.

1/29 Maquarie Street, Parramatta, NSW 2150.
Tel. 891 4477, faksas 893 7343

20 Bay Street, Double Bay, NSW 2028
Telephone (02) 328 1377
Facsimile (02) 327 2611
Lic. No. 2TA003334 ACN 054 - 712739

Kodėl nepasidžiaugti baltomis Kalėdomis su savo draugais ir giminačiais Baltijos kraštuose ar Europoje. Savo tikslą pasieksite skrisdami FINAIR oro linija.

FLYING FINN TOURS Jums siūlo labai geras oro kelionių kainas, kad galėtumėte praleisti šią specialią progą su brangiais Jums asmenimis, pradedant nuo 2080 austr. dol.

Arba kodėl nepasikviesti brangių asmenų į Australiją, kad drauge praleisti šiltas ir saulėtas Kalėdas "pasaulio apačioje". Kelionių kainos nuo 2030 austr. dol.

Dėl smulkesnės informacijos skambinkite FLYING FINN AIR TOURS.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

† Funerals of Distinction †

17 RAILWAY PDE., FAIRFIELD, N. S. W.
Tel. 724 5408. Veikia 24 valandas per parą.

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200
Redaktorius Bronius Zyls. *** Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 790 3233
Redakcija rašinius taisyti ir skelbia savo nuožūrą. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Skelbimai: 1 cm x 6 cm = \$ 3. ** Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Prenumerata metams \$ 35 Užsienyje paprastu paštu \$ 50 N. Zelandijoje oro paštu \$ 65
Užsienyje oro paštu \$ 90